

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шлюх. 504-060,
143-322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор при-
ймає від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місяць 5-00 зл.
Чвертьріччя 15-00
Півріччя 30-00
Річчя 60-00
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх прочих краях по
7-50 зл.

Телеф. Редакції: 223-41.
Друкарні: 223-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

футра, убрання і пальта **ФАБРИКА УБРАНЬ Рот і Рудерфер** Львів, Леґіонів 3 | 1
(над кіном Панич).

„Общество Качковського“ --- протектором православія.

Подана в „Ділі“ вістка, що ап. адміністра-
тор для Лемківщини д-р Я. Медвецький робить
пресю на своїх підчинених, щоб вони спонуку-
вали даровизну майна гр. кат. церкви товари-
ству ім. Качковського, мусить здивувати кож-
ного, хто знає, як це общество явля і славлю під-
тримує православія. Про це свідчить хоч би
факт, що о. ап. адміністраторові, як бувшому
крилошанинові Станіславської Єпархії, ледви
чи міг залишитись незаним.

В Коломиї є фундація Білоуса під управою
„Народнього Дому“ у Львові, що складається під
шо пору з двоповерхового дому, залишеного пок.
Білоусом та партерного дому, вибудованого
яке „Нар. Домом“ з прибутків фундації. Цей
партерний дім, що складається з доволі обшир-
ної сали та бічних убікацій для управи, винайма-
ла перед шести роками філія „общества ім. Кач-
ковського“ нібито на читальню. Умовленого чин-
шу філія за весь час не платила, що є зовсім в
порядку, бо наші „руські“ їх принципово не пла-
тять (у львівській „Народнім Домі“ платять то-
ч. нормальний чинш лише нечисленні українські
установи, що там приміщуються, „руськіж“ асад-
ного не платять, хоча мають чинш обнижені де-
кіль до 80 пр. нормального чиншу). Але й чи-
зальні в домі філія не уладила, лише безплатно

віддала цілий дім до життєву насланому право-
славному консисторією батюшці, що в сали ула-
див „часовню“, а в бічних убікаціях сам замешкав
з матушкою... Чи треба тут щонебудь додавати?

При цій нагоді не завадить теж пригадати
поведінку москвофільської кліки в м. Турці, яка
теж відступила домішку т-ва „Качковського“ на
„часовню“ для православного батюшки, що вже
кілька місяців сидить у Турці і відправляє що-
неділі богослуження, хоч у дійсності не має в
місті ні одної православної овечки. Не завадить
теж пригадати, що т-во М. Качковського примі-
щується в одноповерховому Н. Домі, на будову
якого покійний уже парох-москвофіл дав аж
30.000 корон церковних грошей, кажучи, що Н.
Дім буде заінтабульований на церкву і тим бу-
дуть користуватись вірні. Тимчасом москвофіли
захопили це народне майно у свої руки та ви-
наймали майже всі кімнати на бюро повітового
староства за невеличким коміром (260 зл. мі-
сячно). Тепер православний батюшка під самим
боком турчанського староства відкрив „часов-
ню“, агітує преспокойно між нашим населенням
та обкидає грязю католицьких священників. Чи
це не дивогляд?

„Нормалізація“ у теорії і практиці.

Конкретні акти уряду за минулого
півтора року.

Казати, що за минулого 1 1/2 року „нічого
не сталося“, — булоб безумовно несправедли-
во. Булоб це безумовно упрощування справи.
Слід зареєструвати такі акти уряду, що їх мож-
на зарахувати, як „концесії“ у користь україн-
ців: 1) обіжник міністерства внутрішніх справ,
який каже, що у громадах і волостях, де гро-
мадські (волосні) ради приймуть відповідну по-
станову — можна завести (себто: назад при-
вернути) двомовні написи (на практиці цей
обіжник майже ніде не виконаний, бо або поль-
ський солтис при помочі польських радних не
допускає до такої постанови, або повітовий ви-
діл, себто староста, такої постанови не затвер-
джує); 2) розпорядок міністерства внутрішніх
справ, що на вимогу інтересанта-українця са-
ла уважати термін „український“ як рівноправний
з терміном „руський“ (на практиці це означає,
що давній закон Ст. Грабського втримує свою
силу, себто, що для держави єдиним офіцій-
ним терміном є надалі „руський“; на цій підста-
ві Найвищий Суд видав своє голосне преце-
денціональне рішення, відкидаючи скаргу укра-
їнського рекрута, що процесувався за право,
щоб його національність вписали до книжечки
як національність українську); 3) відновлення
умови з „Дністром“ на інших, ніж досі, засадах
(на ділі, ця нова умова виправді усунула марешо
небезпеки ліквідації „Дністра“, що зависла в
наслідку спеціальної аскураційної політики у
ряду, і виправді дала 25-ти службовикам „Дні-
стра“ змогу дальшої праці у ПЗУВ, але зліка-
дувала у „Дністрі“ той відділ примусових обез-
печень, який був підставою тієї української
установи та надавав їй сутне значення через
безпосередній зв'язок з селянськими масами); 4)
розпорядок про українські паралельки при
польській державній гімназії у Тернополі —
ці паралельні українські класи мали ре-
компенсувати українців за розв'язану підчас
„пацифікації“ тамтешню українську державну
гімназію, але спільний польський директор пе-
рекресловив характер окремішності парал-
ельок і тому українське громадянство ті парал-
ельки збоикотувало та з цієї „концесії“ нічо-
го не вишло); 5) усунення державного коміса-
ря з Народнього Дому, москвофіла, (зате
створено нову провізорию, в якій державним
адміністратором Нар. Дому став поляк, — зреш-
тою найпорядніша людина і з доброю волею —
а в тимчасовій управі поруч з двома україн-
цями засів знову москвофіл, теж б. денікінський
офіцер, що став оборонцем москвофільського
стану послання у Народньому Домі); 6) ство-
рення катедри української літератури у львів-
ському університеті; 7) прийняття вперше 2-ох
українців до закордонних станцій Мін. Зак.
Справ (малі посади в консулярних відділах,
покищо на контракт); 8) прийняття понад 100
осіб на вчительські посади (на 2.000 нових учит-
етатів у Польщі). Щоб список реальних укра-
їнських користей був повний, слід для справд-
ливості признати, що полекшав адміністрацій-
ний режим у краю, що напр. виявилось у змозі
уладжувати прилюдні національні маніфестації
з ріжних нагод (кооперативні свята, Маківка,
Біла Гора, здвиги і т. п.). Став лекший доступ
до адміністративних чинників, стала лекшою

35.000 большевиків і 6.000 німців борються в Еспанії.

ГОСТРА ПЕРЕПАЛКА ДВОХ АМБАСАДОРІВ.

На вчорашньому засіданні комітету нейтер-
венції перший раз промовляв амб. фон Рібентроп.
Він заявив, що питання вербування добровольців

Радіоприймачі „е-ко“

- модерна конструкція
- висока селективність
- чистий і милозвучний відбір

верує відомо українська фірма

е-ко Львів, Сикстуська 29.

Низькі ціни.

до есп. військ годі трактувати незалежно від
загального положення. Він ствердив, що
в Еспанії є під шо пору 35.000 совіт-
ських громадян і що в есп. червоній
армії є чимало совітських старшин.
Помігачи валенсійському урядові, СССР про-
воляє громадянську війну.

Завішення зброї і референдум в Еспанії?

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ПОСЕРЕДНИЧАТЬ.
Вчора ввечері оголосили міністерства за-
кордонних справ В. Британії та Франції комуні-
кати про свої зусилля, щоб довести до замирення
в Еспанії.

Авас уважає, що
це є найповажніший дипломатичний
крок від початку еспанської війни.
СССР ставиться до тої ініціативи прихиль-
но, Італія, Німеччина й Португалія застерегли
себе до надуми.

ЩО КАЖУТЬ УРЯДОВІ КОМУНІКАТИ?

Минулого тижня оба уряди обмінялися дум-
ками про положення у зв'язку з війною в Еспанії
та про безпеку, які відтіля загрожують євро-
пейському миру. 4. грудня брнт. і франц. уряд

запропонували урядам Німеччини, Італії, Порту-
галії та СССР, щоб разом 1) вирішили всякої
випад в Еспанії, чи то посередньо чи безпосеред-
ньо 2) погодилися на справжню контролю, і 3)
спільно запропонували

посередництво з метою перервати во-
єнні операції та розв'язати конфлікт між
обом сторонами шляхом референдуму.

ПЕРЕГОВОРІ З ІТАЛІЄЮ.

Міністр закордонних справ Чіано прийняв
французького шарже д' афер. Вони правдопо-
дібно обговорювали проєкт посередництва в Ес-
панії. Мін. Чіано радився також з брит. амбаса-
дором; Авас уважає, що темою другої наради
було „агентельменське порозуміння“ на Серед-
земному Морі.

взагалі розмова. Але при цій точці слід звернути увагу, що полемізація режиму не є виключно наслідком польсько-українських розмов, бо режим полемізував скрізь, у цілій Польщі: адже з нагоди військово-патріотичної маніфестації у Новосільцях з участю самого ген. Ридз-Смиглого — польські людиці дозволили собі на політичну демонстрацію у честь — Вітосла! Очевидно: аргументи польської брукової преси про „упривілеєння“ українців та заперечування деяких поляків, що „щоби дістатися швидко до старости, треба говорити по українськи“ — це такі неповажні байки, що полемізувати з ними не можна. Ми хотіли би бачити такого старосту: ще такий не народився, а колиб і апав з небес, то не встоявся би 24 години на своєму місці.

Зате маємо у цьому періоді, що ніби мав ініціювати історичну епоху порозуміння двох народів, ще й такі явища, які вже є повними цинізмами: не тільки не припинився попередній похід проти українського стану посядання, але й прийняв форми, досі зовсім незнані. Наприклад: зараз таки у першому році „нормалізації“ повітова державна адміністрація раптом взялася за гарячкову організацію польських районних молочарень, з господарського погляду абсолютно нікому непотрібних, а потрібних тільки для конкуренції з „Маслосоюзом“: і треба було спротиву всього українського громадянства, різних заходів українських політичних чинників та — найважливіше — рішучої негативної постави українських селян, доставців молока, щоб дещо ослабити ту молочну радісню творчість державної адміністрації.

Другий приклад: у тернопільському воєвідстві посилюються масові кари за вживання відвічної української назви поодиноких місцевостей, а не нібито офіційної польської назви. Треба було знову інтервенції, протестів, переконування про неслухняність такого підходу до справи, щоб бодай на деякий час відложити остаточне вирішення та пересунути його на іншу площину. Про практичне поширення прав української мови і далі нічого й думати: у львівських дільничних комісарятах ідуть постійні авантюри за те, що урядовці не приймають мелодушкових карток, виповнених українською мовою, поштові уряди не приймають українських оголошень радіоабонентів, священники далі дістають великі грошові кари за листування з адміністраційними чинниками першої інстанції в українській мові. Аж врешті прийшло те, чого не було і в останніх кількох роках перед „нормалізацією“ та що народилось було свого часу тільки як вивіт воєнної атмосфери, як тодішній тактичний засіб для приєднання польських селян, і як специфічна політика супроти українців з 1920-их рр. Маємо на увазі нову колонізаційну кампанію. Тоді, коли все ще існує ніби злагода, коли ніби річ іде про тривку злагоду, а не тільки про минаю-

чий кількісний виборчий компроміс, саме тоді йдуть такі заходи уряду, які біють просто у фізичну екзистенцію української селянської верстви, не дозволяючи їй купувати кусника сусідської землі, що її він від діда-прадіда своїм трудом обробляв і яку за свою рідну уважав, та не даючи теж ніяких інших можливостей заробітку тому українському селянинові, який відплив для надміру українського спавперизованого села! І певне мало хто з українців та з самих польських урядових кола знає, що чейже автор та ініціатор „нормалізації“ з польської сторони, сам п. мін. Косціялковський на конференції у львівському воєвідстві з представниками українського господарського світа, у присутності віцеміністра внутр. справ та начальника національного відділу виразно зазначив, що про колонізацію сх.-галицьких теренів не може бути мови, бо він — міністер — сам підчас своєї подорожі по краю переконався, який тут панує голод землі!

Щоб образ був повний, треба пригадати, що т. зв. нормалізація, себто стан, який заістнував на підставі політичного порозуміння, торкається лише трьох східно-галицьких воєвідств. Незаторкнена залишилась вся українська етнічна територія поза цими трьома воєвідствами, з трьома різними політичними лініями супроти українського населення на Волині, Холмщині та Поліссі. Однак і на терені самого львівського воєвідства, на Лемківщині (три повіти) далі йде така активна підтримка москвофільства, яка віддавна була найбільшою образою для національного українського табору, того табору, що широкі і чесно пішов на злагоду і далі її хоче, ставлячи як одну з найперших вимог, — щоб держава не підтримувала українських ренегатів, щоб штучно не зупиняла природного процесу національного освідомлення українських мас, а вже ніяк, щоб не давала помочі яким звелічникам Росії серед нашого народу! Призначення о. Медведького черговим після о. Маспюха апостольським адміністратором Лемківщини, того о. Медведького, який активно підтримує царське православне „О-во ім. Качковського“ та зараз на початку своєї „місійної“ діяльності впроваджує етимологічний правопис в урядування адміністрації.

І ми не можемо задовольнитись формальним аргументом, що це річ — Ватикану.

Однак не хочемо, щоб і наші люди і весь польський урядовий та громадянський загаль погано нас зрозумів: ми не вичислюємо приповідкових українських „криків“. Нам у даному разі, у цій спробі характеристики нормалізаційного періоду та спробі білансу двох останніх років, зовсім не залежить на тому, щоб процитуватися за дрібні речі. На чомуж нам залежить?

Відповідь на це дамо у завтрашній останній статті з цього циклу статей на тему „нормалізації у теорії і практиці“.

ВІД НИНІ
ЛИШЕ ПІДМІНКА КАВИ
'ПРАЖІНЬ'

— Отже іншими словами, пане раднику, міністерство освіти не признає, що на Підкарпатській Русі живе компактно і виключно однією автотонією славянський народ: українці чи — як їх називає — „карпаторусини“?

— Не може признати, коли цей народ сам диференціюється національно.

— А директиви того самого міністерства освіти з 1919 р., пане раднику?

— Які директиви?

Відчитую зі записника:

— 20-го грудня 1919 р. чехословацьке міністерство освіти у Празі видало директиву під номером 62756/12, що „слованський народ Підкарпатської Русі — це народ малоруський“ і що його літературна мова має розвиватися в напрямі малорусини.

Мій співрозмовець усміхнувся:

— Це нічого не змінює. Це саме доказує нашу об'єктивність у підході до мовної проблеми Підкарпатської Русі. Але коли населення з такою директивою не погоджується і хоче (написати) Понад директивою міністерства стоїть Генеральний Статут Підкарпатської Русі, в якому зобов'язався наш уряд шанувати „матушку“ (мову народу).

„Як хто хоче“...

— А яка є мова карпаторуського народу, пане раднику? — питаю далі — Чеська Академія Наук висказалася у цій справі.

Мій співрозмовець знерепеленився.

— Алеж ми, пане, не можемо протиставити волі населення! Одна частина того населення заявляє, що вона малоруська і хоче розвивати свою літературну мову в напрямі української. Згода! Ми цього не забороняємо. Друга частина заявляє, що вона великоруська і хоче мовою самолюбуватися в тому напрямі. Вона піддає у сумнів, чи взагалі українщина є правильним шляхом еволюції літературної малоруської мови. Наскільки знаю — цю проблему взагалі не шували двояко вже в царській Росії.

Я оstownів. І очевидно відповідало, доклавши пів години і поневолі сніюся. І замкнув:

— Такими методами ледушки можна різно добре доказати, що літературною мовою славян могла бути нпр. — чеська мова! Або болгарська. Або польська.

Др Двожак конвенціонально знову усміхнувся:

— Я нічого не доказую, але тільки ілюструю фактичний стан. Робимо лише те, чого хоче населення.

— Отже, на ваш погляд, пане раднику, населення Підкарпатської Русі поділилося доброзвільно на три нації?

— Ще не поділилося, а властиво не спроби лізувалося національно. Стверджую тільки те, що мова еволюція карпаторуського населення іде в двох напрямках: малоруському і великоруському. Згодом може дійти до того, що частина населення буде національно російська, а частина — українська. Вже нині з актів і репортів, що приходять до нас, виходить, що в деяких околицях говорять мовою зближеною більше до московської, як до української.

— Ефект москвофільської політики істеротату.

Мій співрозмовець заперечував:

— Вибачте, пане, влада в нікому випадку не інгерує.

— Знаю, що локальна влада інгерує навіть дуже сильно, пане раднику. Я прикладаю саме з Підкарпатської Русі.

— Ми не знаємо нічого про такі факти і ні певно ви поінформовані тенденційно. Власть при стосовується лише до бажання населення, нічого йому не накладаючи. Якщо населення даного по-

Шкільний ребус Підкарпатської Русі.

(З вражіння і спостережень нашого спеціального кореспондента).

Чеське громадянство взагалі добре поінформоване про Україну та українців, хоч не все розуміє нашу самостійницьку ідеологію „готової“ Совітської України. Позатим навіть люблять нас. Але...

Але маю вражіння, що в деяких колах — спеціально тепер — волюб, щоб українська проблема не існувала.

Невигідно.

А вже дуже чомусь невигідно, коли українці апоза територію Чехословаччини „мішаються“ у національній справі Підкарпатської Русі.

Такий настрій мав я — на жаль — нагоду спостерегти головно в урядових праських колах. Приймали мене чемно, але „кваскуваті“, з характеристичною ніяковістю... а часом то й виходили з рівноваги.

Таке було м. ін. в міністерстві освіти. Зрештою не диво. Міністерством проводить міністер др Е. Франке, чеський націонал-соціаліст, член партії, яка взагалі не може погодитися з існуванням українців в Європі, зокрема — на Закарпатті. І такий дух, здається, переважає в цілій тій установі.

„Демократизм не дозволяє“...

В міністерстві освіти говорю з начальником департаменту шкільництва Підкарпатської Русі, гном Двожаком.

Старий, сивий, привітний добродій, приймає мене усміхнено:

— Очевидно у справі Підкарпатської Русі?...

— Так, пане раднику.

— Ну шож. Робимо, що можемо.

— В якому напрямі, пане раднику?

Здивування. І відповідь:

— У напрямі піднесення культури цієї найбільше відсталого країни нашої республіки. Порівняйте стан неграмотності за часів Мадарщини і нині. Різниця на 200 відсотків!

— Так, але я просив би, якщо можливе, інформації на тему національної політики у шкільництві Підкарпатської Русі. Мимохіть маємо вражіння хаосу, коли дивитись там на навчання у школах. Українська мова, напів російська тарабарщина і новотворене „карпаторуське“ язичя переплутані там неймовірно. Нам, українцям у Галичині цікаво, чи міністерство освіти думає змінити цей стан у найближчому часі.

Др Двожак заперечив головою і почав поводити:

— Нічого змінити не думаємо, бо не маємо права. Конституційний демократизм нашої республіки не дозволяє. Ми тут мусимо пристосовуватися до потреб і побажань карпаторуського населення. А фактом є, що нині існують на Підкарпатській Русі під національно-мовним оглядом три кристалізаційні течії: великоруська, малоруська і карпаторуська. Всі вони мають за собою якусь частину населення, яке має право домогатися від нас такої школи, якої хоче.

вину недоволені з діяльності інспекторату, має все право заперечувати і цей протест ми напевно візьмемо на увагу. Повторюю: ми не інтегруємо.

— А справа трьох „руських“ підручників для вселюдних шкіл Підкарпатської Русі, що їх затвердив саме пан міністр Франке і його заповідь, що одобрення даліших буде „наслідувати“?

— Не знаю, пошто стільки галасу в такій дрібній справі? Пан міністр затвердив, бо цього домогалося населення.

Не могу стриматися від заваги:

— Знову населення!...

— А так, знову населення. У нас волю населення шанують.

— А деж населення протестує!

— Ті, що протестують, не будуть учитися із цих підручників. Вони призначені тільки для тих, що не протестують, тільки... присилають по дяки. Пан міністр має цілі стоси таких телеграм і подяк.

— Вибачте, пане раднику, але все це можна розуміти, як пропагування мовного хаосу на Підкарпатській Русі.

Заперечив з досадою:

— Не хаосу, але мовної еволюції у двох паралельних і рівноправних напрямках. Так, як цього хоче населення.

У крутій „аргументів“.

— Добре — починаю знову — але як виглядає тепер рідна мова ученика, нап. ужгородської державної руської гімназії, де вчать залежно від політичних переконань учителя: по українськи, московською тарабарщиною і по „тутешньому“? А там же учитель-священник маляр, що викладає по... маляроруськи! Знаєте, пане раднику, як виглядає ця четверта „мова“?...

Др Двожак махнув легковажно рукою:

— Не так страшно, пане, це виглядає, як ми оповідаєте. Всі карпатороси говорять більш менш однаково. Розуміють напевно всі. А літературної мови вчать на годині руської мови.

Дивуюся все більше.

— Гаразд, але якої літературної мови?

— Є літературна мова російська, є також українська, є врешті карпаторуська.

В голові починає мені кружати. Зясовую собі, що все менше розумію, що розгублююся в тім хаосі еластичної аргументації.

— А чи не думали панове — кажу — про те, щоб уже раз устійнити саму мову навчання на Підкарпатській Русі? Те, що там діється в дійсності — цеж просто педагогічно неморально.

Розвів руками:

— Що ми тут можемо зробити? Маємо давати мову населенню? Чи ми врешті маємо творити нарід?

— Ні, але помагати народові в його національному розвитку. Це в інтересі держави. А нарід є, існує, говорить своєю мовою і треба тільки не допускати до злочинних експериментів на цьому народі. Чеська Академія Наук

ДІМ МОДНИХ ТКАНИН.

Небувала нагода на Ялинку! КІСЛЕР — Львів, вул. Сикстуська 22.

Посезонову виставу матеріалів новинних і шовкових на костюми, плящі і сукні по цінах небувало низьких.

ствердила, що мова підкарпатського населення — це українська мова. Чи це доцільне допускати, щоб політичні партії використовували не свідомість населення і накидували йому мовні тенденції зовсім незгідні з дійсним станом речі?

— В політичну роботу ми, міністерство освіти, не мішаємося. Для нас міродатні фактичні вимоги населення.

Говорю даліше, хоч тепер уже знаю, що все це зайва витрата часу. І питаю:

— За винятком української мови, яка ще втримується в деяких школах, обі інші т. зв. „мови“ — це поправді не мови, а славянський воляпик. Чи ви згодні з цим поглядом, пане раднику?

Притакнувся:

— Безумовно, це діалекти, які скрісталізуються ще в одному, або другому напрямі.

— Наскільки знаю, чеський нарід має також свої діалекти, а саме: моравський, шлезький, глечинський, ходський, домажлицький і т. д. Чому в нідній школі цих областей не вчать у тих діалектах?

Засміявся.

— Бо населення цього не хоче.

Я піднісся.

„Не будемо мати нічого проти українзації“...

— Отже нічого нового не довідався я від вас, пане раднику, — кажу на закінчення. — Все буде там по старому.

— Ніщо не стоїть ніколи на місці — відомі сміючись др Двожак, підіймаючись також. — Якщо наші карпатороси прийдуть до висновку, що вони всі українці, не будемо мати нічого проти українзації всіх шкіл.

— Але покищо — вибачте, пане раднику — українізацію шкільництва на Підкарпатській Русі всіми силами там гальмують. За вживання терміну „Підкарпатська Україна“, виключають ученика зі всіх шкіл.

Др Двожак поденервувався:

— Виключають за іредентизм! Я покажу вам мапу України, яку поширюють там у школах!...

І почав нервово шукати по шухлядах.

— Знаю, знаю, пане раднику... — перебив я. — Це етнографічна мапа України. Подібно, як у Швейцарії дістанете всюди етнографічну мапу Німеччини, „Дас Дойчтум“, на якій у мовну територію німецького народу включені також німецькі кантони Швейцарії. Хіба це доказ політичної іредентизму?

— В нас, то так! У Чехословаччині нема території, яка називалась би Підкарпатська Україна.

— А українське населення може бути? — Офіційно не знаємо українського населення на Підкарпатській Русі. — А фактично? — Фактично... є там карпаторуський нарід, який національно даліше еволюціонує...

Ми закінчили розмову. Розмову безплідну, цікаву лише хіба тим, що ілюструє підхід чехословацького міністерства освіти до мовної проблеми Підкарпатської Русі. Зрештою все це речі давно відомі та невимовно прикрі.

В тому самому міністерстві мав я ще розмову з начальником департаменту п. Шубртом, найближчим співробітником п. міністра дра Франке. Розмова майже подібна до вищенаведеної, тільки трохи різкіша з боку п. Шубрта. В одному моменті заявив він мені просто:

— Не ломіть собі, пане, голови шкільними справами Підкарпатської Русі. Ми самі вже собі там порадимо!

На жаль, така вже доля українського звітодавця, що мусить ломити собі голову навіть ребусами. Головно, коли ці ребуси торкаються не Каталонії, але території, що є живим кляпем етнографічної української території.

В цьому сенсі відповів я п. Шубрту.

І залишаючи будинок міністерства, думав я:

— Доки?.. Доки буде тривати в офіційних колах Праги це трагічне незрозуміння життєвих інтересів чехословацької держави на загроженому дійсно Закарпатті?..

Роман Голіні.

АТМО

Попробуйте раз — і напевно не захочете іншого порошку до прання, — тільки АТМО

ПІДЕ МОПАСАН.

Серед ланів.

(Докінчення).

Тоді пані Дюбер, що мліла і тремтіла, почала говорити про долю дитини, про її щастя, про гроші, які вони дадуть їй пізніш.

Селянин спитав:

— А цю пенсію двадцять тисяч франків ви ствердите в нотаря?

Пан Дюбер відповів:

— Ну, звичайно, від завіршнього ж дня.

Вмішалася жінка селянина, що все розмірковувала:

— Сто франків на місяць замало. Ви позбавляєте нас дитини, що за кілька років буде працювати для нас. Треба сто двадцять франків.

Пані Дюбер, тремтячи з нетерпеливості, відразу погодилася. Вона хотіла зараз же забрати дитину і дала сто франків у подарунок, поки чоловік писав розписку. Війт і оусід, що їх відразу покликали, були за свідків угоди.

Мале ревело, а молода жінка винесла його, сяючи радістю, як виносять із храмниці бажану пшичку.

Тюваші, стоячи на дверях, дивились на цей від'їзд, німі, суворі, може каючися вже за своєю відмовою.

Більш не чули нічого про малого Жана Ва'жана. Батьки щомісяця ходили до нотаря по свої сто двадцять франків. Але вони посварилися

з сусідами, бо Тювашиха трохи не до смерті замучила їх своїми образами. Вона беззастанно бігала по хатах і лементувала, що треба бути не людським, щоб продати свою дитину; що це жах, гідота, розпуста.

При цьому вона підхоплювала Шарля на руки, вихвалючись, кричала йому, немов він міг що зрозуміти:

— Я тебе не продам, ні, я тебе не продам, моя крихітко! Я не продаю дітей! Я не багачка, але я не продаю своїх дітей!

І роками це відбувалося щодня, що дня грубі лайки викиривала вона перед дверцями так, щоб почули її сусіди. Скінчилося на тому, що Тювашиха стала дивитися згорі на всю округу, пишавчись тим, що не продала свого Шарля. Розмовляючи про неї говорили люди:

— Річ відома, що це було спокусливо, та вона повелася як справжня мати.

У розмовах її ставили за приклад. Шарль, якому було вже вісімнадцять років, виріс з цією думкою, яку йому беззастанно твердили, і тепер уважав, що він вищий за товаришів, бо його не захотіли продати.

Валени, маючи пенсію, жили на дозвіллі. Вся непримиренна лють Тюваших, що лишилась бідняками, походила з цього.

Старший їх син пішов служити, другий за ним помер, і Шарль лишився сам, працюючи із старим батьком, щоб прогодувати матір і двох менших сестер.

Йому було двісті і один рік, коли одного ранку блискавка коляса спинилась перед двома хатинами. Панич, із золотим годинниковим ланцюжком, зійшов і попрощався із старою сивою волосною дамою. Вона сказала йому:

— Це тут, моя дитино, у другій хаті.

І він увійшов, немов до себе, в хижинку до Валени.

Мати прала свій фартух, а немичий батько дрімив біля вогнища. Обое підвели голови, а панич сказав:

— Добридень, тату, добридень, мамо!

Вони підвелись вражені. Мило впало у воду, але схвилювана селянка не помітила цього, бурмочучи:

— Це ти, моя дитино? це ти, моя дитино? Він обняв її, повторюючи: „Добридень, мамо.“

Тимчасом старий казав спокійно, як і завжди: — Ти вже повернувся, Жане? — немов він не бачив сина всього з місяць.

Погомонівши, батьки захотіли піти з ним по селі, щоб показати його всім. Його повели до війти, його помішники, до пароха, до вчителя.

Шарль, стоячи на порозі, бачив, як вони проходили.

За вечерею він сказав старим:

— Треба ж бути такими дурними, як ви, щоб дати панам забрати дитину у Валени!

Мати відповіла уперто:

— Я не хотіла продати своєї дитини. Батько мовчав. Син говорив далі:

З українського національно-культурного життя у Німеччині.

Листопадове свято у Грімені на Помор'ю.

Дня 29. м. м. уладила філія „Української Громади“ в Грімені на Помор'ю публічне Листопадове Свято, на яке, крім місцевих робітників-українців, прибули гості з Берліна та явилися представники місцевого німецького громадянства, м. ін. повітовий староста „Ляндрат“, відпоручник хліборобського стану, місцевий робітничий інспектор, районний провідник німецької нац.соц. партії і чимало місцевої німецької інтелігенції. Свято випало дуже гарно і місцева німецька преса висловила про нього незвичайно прихильно. На святі співав місцевий український хор, промовляли: голова філії п. Турчик і делегат централі товариства у Берліні проф. Мірчук.

ПРОФ. Д-Р ЛЕШ ПРО УКРАЇНУ.

На черговім тижневім обіді, улаженім у великій залі „Кайзергофу“ „Товариством берлінських прихильників Академії“, промовляв перед

кількома людьми проф. д-р К. Леш на тему „Нарід і держава“ та згадав м. ін. у промові про трагічне положення українського народу, що наслідком ленінградських обставин досі не здобув ще державної незалежності. При цій нагоді треба з признанням згадати, що проф. Леш узяв у своєму зразковому „Інституті для розсліду національних і меншинних питань“ окремий „куток“, присвячений Україні.

НАШ АРТИСТИ ЗА КОРДОНОМ.

В неділю 13. ц. м. відбудеться у Берліні у салі Бетголена самостійний концерт Любки Колески. Програма складається з творів Баха, Бетголена, Шумана, Шопена та Штрауса.

П. Ліла Семака підготував для берлінського радіа аудиторію про Гуцульщину.

Орест Руснак, тенор міхенської Державної Опери, давав з кінцем минулого місяця власний концерт у Грау. Виступ п. Руснака пройшов, як видно із грацької преси, з незвичайним успіхом.

З. К.

Похорони Василя Стефаника.

В середу, 9. грудня ц. р. поховала Галицька Земля свого великого сина. Похорони відбулися в селі Русові, де вродився, жив, працював і помер Василь Стефаник. Провожали його в останню дорогу некроглядні маси дооколичного селянства, що, не зважаючи на розмоклі шляхи, зійшлися віддати поклін поетові мужицької долі. Зі Львова приїхали на похорони: д-р В. Шурат — від „Просвіти“, дир. О. Луцький — від У. П. Р., ред. Р. Купчинський — від „ТОГНЖУ“ і „Діла“ та ред. М. Струтинський від концерну „Українська Преса“.

В 11 год. почалася відправа похоронів у хаті Покійника. До відправи станули чотири священики: місц. парох о. Дольний, о. Лушпинський зі Стецені, о. Гранківський з Тучап та о. Пік з Будилова. Покійний письменник не бажав собі ні хору ні музики, тому тільки дяки співають йому „Вічну Пам'ять“. — „Мій похорон має бути чисто мужицький!“ — говорив нераз письменник — і комітет пристосовався до цього.

Після відправи біля дому жалоби промовляли: д-р Іван Макух (від найстарших приятелів письменника й УСРП), ред. Роман Купчинський (від Товариства Письменників і Журналістів ім. Франка), д-р Василь Шурат (від Гол. Виділу „Просвіти“), учитель Васишин (від „Взаємної Помочі Українського Учителства“), Мих. Кантемир (від снітинської філії „Просвіти“), інж. Білинський (від організації Городенщини), д-р Іван Подюк (особистий лікар Стефаника, від молодих друзів Письменника) і Мих. Шлемко (від пов. організації „Каменярів“). Після того прощав Василя Стефаника від гр.хат. церкви і від

себе о. Дольний, його парох та особистий приятель.

Врешті рушив похоронний похід на цвинтар. На переді несли 62 віжки від різних установ та організацій. За домовиною йшла найближча родина, представники центральних установ і організацій Снітинщини та сусідніх повітів, далі кількатисячна маса народу. Домовину несли молоді хлопці, члени „Каменярів“, аж ген на дз. старий цвинтар, що на високім горбі, на т. зв. Могили. Там хотів лежати Василь Стефаник, бо звідтам видно цілий його Русів і околицю, міся, які любив і з яких неодноразово вийшло в його твори.

Над могилою вголосили промови: сен. О. Луцький (від УПР, кооперації та приятелів Покійника з краківських часів), д-р І. Новолворський (з Коломиї), п'ї Микитчукова (від „Жіночої Громади“), д-р Г. Ганкевич (від установ Снітинщини), Василішук (з Косівщини), проф. Д. Николишин (Коломия), ред. М. Струтинський (від концерну „Українська Преса“), селянин Шлемкевич з Серафинець (товариш праці Покійника, Леся Мартовича і Л. Вагинського ще з початків 90-их років мин. віку), В. Зленко, Костюк (зі Львова) та ін.

Високий горб „Могили“ густо обліплений народом. Десь-недесь між покотськими колушами міський одяг, а так — молодь, гадзі, жіноцтво і дітвора. Все те уважно слухав промов, не хоче втратити ні одного слова, все те стоїть не порушивши цілих три години на холоднім, сірім вітрі. Доказ, якою популярністю і симпатією тішився Стефаник між ними, який він був дуже їх і які горді вони на нього. Буде співець їхнього життя лежати до віку між ними, як між ними прожив свій вік, як ділився з ними своїми радощами і смутками.

Похорони скінчилися в 15 год. Старий цвинтар Русова, т. зв. Могила, став від тієї години „Могилою Стефаника“.

ПО СМЕРТІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА.

На адресу Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові прийшли даліше а приво-ду смерті В. Стефаника вислови співчуття: від дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові, від д-ра Теофіла Окуневського з Городенки, від проф. д-ра Івана Зілинського у Кракові та від п'ї Володимири Жуковецької.

Союз польських письменників прислав до Т-ва лист такого змісту: „Професійний Союз Польських Письменників, Відділ у Львові, пере-силає Шановним Панам Товаришам вислови сердечного жалю і спочування з приводу смерті славного письменника і члена Вашого Товариства, бл. п. Василя Стефаника“. — Остап Ортвін, голова, Марія Гаснерова, секретар.

Арабський комітет не бойкотує королівської комісії в Палестині.

Арабський начальний комітет рішив більшість голосів прийняти запрошення королівської комісії та засудувати перед нею становище арабської

Смерть Я. Населзевського.

ВАРШАВА, 10. 12. ПАТ. Нині вранці помер у Варшаві Леон Василевський, директор Інституту найновішої історії Польщі, начальник редакції час. „Неподлеглось“ і перший міністр закордонних справ Польщі. (Ширшу згадку про Покійного подамо завтра. — Ред.).

Смерть Піранделля.

РИМ, 10. 12. ПАТ. Нині в год. 8. рано помер на запалення легенів відомий італійський драматург Людвіг Піранделля.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

НЕЗАВИДНЕ СТАНОВИЩЕ ПИСЬМЕННИКІВ.

Постійні напади „Правди“ на орган сов. письменників „Літературну Газету“ наближає, як мало мають письменники у сов.ському раю свободи. Свого часу „Правда“ закидала „Літ. Газету“, що та не хотіла надрукувати рецензії на перерібку „Героїв“ Білкова, після — що надрукувала промову Олексі Толстого лише у скороченні. Тепер „Правда“ випадає „Літ. Газету“ за те, що вона не дала нічого до мунікатау до телеграми Жіда.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Італійські робітники масово покидають Францію і вступають до сотисячної робітничої армії, що має вийти до Абіссинії.

Мексиканські комуністи рішили уменшити побут Троцького в Мексикі, навіть шляхи безпосередньої акції та мобілізації пролетарської міліції.

Аргентина пропонує панамериканській конференції проект, на основі якого чужинці не би в американських державах такі самі права, як громадяни.

Румунський шеф ген. штабу приїхав вранці з Кракова до Варшави.

Литва рішила опрацювати новий швейцарський кодекс.

Серед французьких радиків ділило до ролі: сен. Дельтіль жаліється, що деякі члени партії виступають прилюдно без уповноваження.

В Абіссинії згинуло до 30. листопада ц. р. 100 старшин і воїнів „чорних сорочок“, від липня 1935. до 30. листопада 1936. — 3324 чорні сорочки. — Провінцію Гаррар сплифковано.

У Німеччині відбувся процес проти 31 членів секти „дослідників св. Писма“, що відмовляються від військової служби, участі у виборі і... гітлерівського поздоровлення. Частину відсудних засудили на 3-літню в'язницю.

Італійське воєнне летунство поділило на 4 округи: Турин, Міляно, Болонья та Неаполь.

У Німеччині д-р Шахт вголосив з нагодою ювілею географічно-статистичного товариства у Франкфурті велику промову, а який доказував, що для Німеччини колонії необхідні.

Болгарський суд у Старій Загорі видав при суду проти 40 комуністів, що убили кількох поліцаїв: 5 засудили на смерть, 4 на дожизну в'язницю, решту на 3 до 15 літ в'язниці.

Святкуймо свято „Просвіти“. Це наше всенародне свято. У грудні нехай скрізь гомонить слово: „Просвіта“. Та ще гомоніше нехай воно гомонить у наших серцях. Нічого не жалуємо для створення книжого „Дару Просвіти“.

— Хіба то нещастя, щоб тобою отак по-жертвували?!

— Чи будеш ще дорікати нам за те, що ми дбали про тебе!

Але парубок закричав грубо:

— Так, я дорікати вам, бо ви дурні! Через таких батьків нещасні діти. Ви варті, щоб вас покинути.

Жінка плакала над своєю тарілкою.

Вона сюрбала юшку, розливаючи її наполовину й стогнала:

— От і побивайся, щоб вигодувати дітей.

Але парубок відрізав:

— Краще б мені не родитись, ніж бути тим, ким я є. Коли я побачив оце тепер того, другого, кров мені заохолола. Я сказав собі: от що могло б з мене вийти!

Він піднявся:

— Слухайте, я знаю добре, що мені краще піти звідси, бо я дорікати вам з ранку до вечора і не буде вам спокійного життя.

Старі мовчали, сумні, прибиті.

Він говорив:

— Ні, мені вадто важко жити тут! Я піду шукати собі долі!

Він відчинив двері. Увіравався шум голосів. Це Валери бенкетували з сином, що вернувся.

Шарльо відвернувся до батьків, тупнув ногою і крикнув:

— Ех, мужики!

І зник в темряві.

Присилайте передплату!

— Аж тут у вас пізнав я те, що найкраще
є: вашу родину і ваше родинне життя.

Те саме довіря і любов, яке пануватиме родині, перенесеться і на громадянське життя не потрібно буде потім ломити рук над відсутністю характерів, яких нам так потрібно в суспільстві ділянок життя.

3 малярського погляду незвичайно вдатною була бойківська група з Поляниці. Кільканадцять шматт однаково вбраних, в однакових русі, з однаково усталеними жужітьми представили картину, яку можна було як добре скомпонуванняй абстрактній картині на полотні. Гармонію цього об-

Показ переводили регіональними групами по кілька осіб; це виходило на некористь деяких дуже гарних костюмів, коли вони були скромні. В одиличному представленні вони на певні зробили ефект, який затримувався у

6000 віденських гімназісток та учениць інших європейських шкіл узяло на себе обов'язок зібрати гроші, щоб підтримати добродійну справу для беззахисних дівчат, що приїжджають до того міста. Ця справа поділяє не тільки, щоб ходити по домах і збирати гроші від устатку або багатіїв, а принципі її такої: Кожна учениця складає щотижня із своїх приватних ощадностей хочби невеличку суму, щоб допомогти бідним дівчатам, які через матеріальні злидні опиняються на вулиці. Існує у Відні на вул. Ліндфелдлер великий захист, де сільські дівчата, приїжджаючи до міста без засобів до життя і без санітету, можуть там провести якийсь час або йдучи туди, коли тратять заробіток. Давніше перебували там головню дівчата від 16 до 20 літ, тепер є там уже і 14-літні. Матеріальні обставини приваблюють батьків посиляти шораз молодші діти на службу. У такому захисті опікуни дівчат стараться теж піклуватися про них відносно санітету. Учениці з різних гімназій відвідують вранці-тоді дівчат із захисту і проводять з ними окремі час на забаві.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Вмер з туги за Воллесом.

Хто знає а каталогів довжезний спис творів Едгера Воллеса, автора славних кримінальних романів, той мусів не раз дивуватись, як одна людина мала час усе це написати! Досі мало хто знав, що Е. Воллес, як усі багаті та плодотворні письменники, мав особистого секретаря. Звався він Боб Куртіс. Цими днями він помер тихо, як і жив. За життя Воллеса він був його найближчим другом, його невідступною тінню. Вони оба разом придумували сюжети, компоували повісті і працювали. Боб Куртіс жив тією спільною працею, якби слава Воллеса падала і на нього. Коли Воллес чотири роки тому помер, Куртіс занедужав із журби на серце. Він стратив мету життя, осередок праці. У короткому часі він утратив з 91 кіля своєї иги — 33 кілі!

НЕВІДСТУПНИЙ ДРУГ.

20 літ жили вони разом, розмовляли, писали та грали в шахи. Коли Воллес умирив у Голівуді, Куртіс був єдиний, що сидів при ложі його смерті. Воллес залишив довги. Не було навіть за що заплатити рахунки лікарів і санаторії. А проте Куртіс сумів позичити 350 доларів, щоб

купити для свого приятеля бронзову домовину посріблену, щоб у ній перевезти його до Англії.

Довги Воллеса мали свою причину в його пристрасти три на тоталізаторі при кінських перегонах. Він писав статті до спортової хроніки і в них часто відгадував, які коні виграють. Цей успіх додав йому віру, що коли гратиме сам, то стане мільонером. Куртіс відмовляв його від цих ризиків — нічого не помагало; Воллес працював днями і ночами та зароблені гроші ставив на перегони, а навіть заснував бюро посередництва для перегонових ставок.

Після смерті свого приятеля Куртіс збіднів. Занеписане йому Воллесом майно було фіктивне; довги переростали приходами. Куртіс — людини невичерпаного гумору, попав у меланхолію, почав розмовляти з тінною покійного приятеля. Часто говорив він сам до себе: „Нема нікого у світі, крім мене, який знав би, Едгаре, де у твоїх книжках ти забув покласти протинки“.

Смерть Куртіса з туги за приятелем — доказ, що навіть у такому віці, як наш, бувають люди, які зміють жити серцем і вмирати для приятеля.

Зачарований портрет.

На французькій Рівєрі живе багата колекціонерка Аліса Пере, яка купила з початку цього року багату збірку старовини від якогось аргентинського збирача. Між меблями, килимами та образами був теж портрет одного голандського майстра з XVI. віку, що зображував дивного молодця. Історія цього портрету була така, що всі його дотеперішні власники підпадали несамоменту чарові усміху зображеного молодця і деякі навіть заплатили за свою сміливість покупців — смертю.

Перший власник цього образу якийсь аптекар з Лейден описував у своєму щоденнику свої таємничі враження, коли дивився на глузливий, а проте ніжний усміх невідомого чоловіка на портреті. Коли приходив вечір він мусів віднайти години в очі портретованого. Він пробував покінчити самогубством, щоб піти за цим таємничим молодцем на другий світ.

Другий власник цього портрету якийсь французький аристократ гине на полюванні з руж приятеля від необачного стрілу. Його жінка хоче портрет спалити, але хтось із служби продає його крадькома і за 100 літ портрет ще знає безслідно. По 100 роках його віднаходять

в Америці. Власник портрету знаючи про небезпечний його вплив хоче довести, що вмів йому опертись силою своєї волі, зате його донька закохується в образі так безнадійно, що бачить особу з портрету у своїх мріях і згодом утікає з дому. Її знаходять кілька тижнів пізніше на дні потоку.

Від того часу власники образу змінюються постійно, а проте сила образу не слабне. Одна американська колекціонерка тріглася перед цим портретом, другий власник портрету трігав через нього свою наречену, третій божество, четвертий перестав працювати і з багача стає жебраком і залишається тільки з тим одним образом. Після його смерті жінка продіє образ тому колекціонерові, від якого відкупила його смілива французжанка Аліса Пере. Вона стверджує, що головню вечорами не могла опертись магічному впливові погляду цього портрету і що на неї находили щораз сумніші думки, так, що почала думати про самогубство. Зовсім випадкова вістка від її мами з Парижа, яка занедужала, спонукала її зваяжиться на ризичний крок — вона спалила портрет і аїхала до Парижа.

Хто буде нести за королем золоті остроги?

Конфлікт Едварда VIII з урядом у зв'язку з подружніми плянами короля та нестерпна ситуація, яка тепер витворилась, зовсім не припинюють коронаційних заходів. Саме перед кількома днями окремий суд займався різними справами зв'язаними з різними привілеями для представників англійської аристократії підчас королівської коронації. Найважливішою справою що нею згаданий суд займався, був спір, кому має припасти велика честь нести в королівських почоті королівські золоті остроги.

Головним претендентом до цієї почеси є лорд Гастінгс. Підчас розправи, перед суддями в багряних плащах лежали розложені зовні пергаментів, грамоти, копії історичних документів і т. д.

В суді засідають: норфолькський князь, лорд Кремер, як предсідник і лорд Танкерпон.

Лорд Гастінгс спирає своє право носити за королем остроги на свої походження від Еви Маршаль, вдови Віліяма де Брюз. Однак від Еви Маршаль є ще друга бічна родова лінія. Представники цієї лінії також виступають із своїми правами. Спір між обома лініями ведеться вже від кількох століть; тепер знову стає актуальний. Представники обох родів доказували перед королівським судом свої права, вносили значіння другого подружжя Еви Маршаль, подавали хто в XIII і XIV ст. користувався привілеєм носити королівські остроги і т. д. Остантоточо суд признав це почесне право лордові Гастінгсові, однак кінцеве рішення залежати не від самого короля. Нажаль він має тепер куди більш клопоту, як спір кому признати право носити за собою золоті остроги.

Місце охрещення Америки.

Американський уряд рішив купити на власність дім, де вперше промовили слово: Америка. Цей дім є у Франції в містечку Сен Діє у Вогезах.

В 1507 р. значить 15 літ після цього як Колумб відкрив Америку, гурток учених працював у цім домі над перекладом праць єгипетського географа Птолемея. До цієї книжки згадали передмову і в ній описували подорож і досліди до їх поробив у Новому Світі Америго Веспуччі італійський подорожник і учасник третьої експедиції Колумба.

Котрийсь із перекладачів запропонував назвати нову сушу Америкою у честь Америго Веспуччі, інший нарисовував хату і через цілий континент написав слово „Америка“. Після цього книгу і мапу передали друкарені Базенові.

Згадану мапу зберігають ще й до цієї пори в Сен Діє у домі Базена, де міститься тепер аптека. Кілька літ тому прибили на домі пропам'ятну таблицю, а тепер американці хочуть купити цілий дім і передати його як дарунок на власність міста Сен Діє, щоб зберігти на вічність місце де перший раз охрестили Америку.

ЩАСТЯ ЧИ НЕЩАСТЯ?

Вдова Кост у Сен Назаре яка виграє в останнім лосьованні франк. державної лотерії 3 мільони франків, звернулася до жандармерії з проханням за поміччю. Від цієї хвилі, коли не має спокійної хвилини і дивлячись на листівки лотерії, більшість із тих, що пишуть, виявляють охоту негайно з нею одружитись, але багато є листів в домаганням грошового одруження погрожують, що коли вона не піде за гроші, загинуть її діти. Жандармерія пошукує шлюбу.

Кедьнер Льюї Шмід з Парижа який виграє у держ. лотерії з 9 своїми приятелями 3 мільони франків стає жертвою нещасливого випадку.

Льюї Шмід мріяв завжди про власне шлюбне віз і пустився в дорогу. По дорозі Швайцарії, близько Мілюзи Шмід найняв шлюбного розгоном на вантажне авто. Шмід відстояв в безнадійному стані до ліжчини. Ліжарі не мають надії врятувати йому життя.

Оттак вигадкає щастя тих, що їм здаються цього щастя мільони людей.

ШЕ ПРО БРУНЕТОК І БЛЬОНДИНОК

Директор великого крамарського магазину в Нью-Йорку Мітчель переїхав цілий експеримент. Два місяці наглядав він незмінно за всіма жінками, що продавали в магазині, щоб прослідити як вони працюють, як поведуться з покупцями і як орієнтуються та дають собі раду у різних жінчих ситуаціях. Всі свої поміччії записував Мітчель до окремого записника та поробив відкриті підсумки. Кращими крамарками виявились брунетки невисокого росту. Вони мали найбільший талант у зміській поведінці з покупцями, найбільшу вилатність праці і орієнтацію. Зате блондинки у всіх тих прикметах уступають брунеткам. Також висота грає деяку роль. Найнижчого росту є кращими крамарками, а блондинки.

СМЕРТЬ ВІД МЕТЕОРА.

В Бенгазі в північній Америці трапилось недавно небуденна подія, що сподобалась всім мешканцям. Син одного арабського шейха хотів одружитись з дівчиною чужого племена. Після весілля вбив його метеор величини п'яти кілограмів. Подія глибоко вразила весільних гостей, які вважали цю смерть карою Аллаха за те, що цей шейха хотів женитись із дівчиною чужого племена.

НАЙСИЛЬНІШИЙ КРИК У СВІТІ.

Американська театральна артистка Іванна Валль обезпечила у відомій англійській обличчинею товаристві Льюїс свій крик на суму 25.000 доларів. В Америці відома Іванна як Валль з „найліпшого крику у світі“. Цей крик отримав її вступ до театру. Своє крикунство „найліпше“ обезпечила вона тому, що лікарі горляних відділів перестерігали її, що дуже легко може спалити свій сильний голос при запаленні горла.

— Любов власного народу засвідчує найкраще вислівкою „Дару Просвіт“ в міській грудні.

ДИВОГЛЯДИ.

ВЕСІЛЛЯ НА КАРУЗЕЛІ.

Власник карузели Едвард Валль, який їде до Нью Йорку на гостинні виступи, аидумая замінити оригінальний спосіб притягати глядачів більше гостей до своєї карузели. Він намовив свою суджену панну Анну Ванамкер укласти шлюб на карузелі. Відповідний урядовий тех погодився радо відбутися весільні формальності на карузелі. Молоде подружжя тіло на двох ірревольних кониках побіг себе, а урядові свідки сиділи перед ними. При омовіх підзахв'язі читав урядовець відповідну шлюбну формулу і молодята заявили свою згоду та підписали шлюбні свідки і підписали шлюбний протокол. Після цієї церемонії карузеля стояла на місці. Шлюб по шлюбі пустили її в рух і молодята парували свою першу пошлюбну подорож, що складалась із 10 рухів карузели. Після цього молодята пішли до каси пролазити білети а пача молодий пустив у рух карузель. До пізнього вечору був прикружений величезний натовп, бо всі хотіли бачити карузель, де відбувався незвичайний шлюб, а з окремих кониках і свідки де сиділи молодята і урядові свідки цивільного уряду.

Присилайте передплату!

Абдикація англійського короля.

ДРАМАТИЧНА НАРАДА КОРОЛІВСЬКОЇ РОДИНИ. — СХВИЛЮВАННЯ У ЛЬОНДОНІ. — СИЛЬНІ ВІДДІЛИ ПОЛІЦІЇ ОКРУЖИЛИ ПАРЛЯМЕНТ.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Лондонська преса пише, що ще ніхто не сподівався абдикації короля, бо король не змінив своєї постанови одружитися з п. Сімпсон. Тому то абдикацію вважають єдиним виходом з положення. Про рішення короля повідомить ще ніхто прем. Болдуїна паляти громад, а лорд Галіфакс палату лордів.

Загально переконали, що король рішився уступити по нараді королівської родини, яка відбулася вчора від год. 2. до 4.01 пополуночі у т. Рояль Лодж, резиденції князя Йорку, поміж Рояль Лодж. На нараду прибула мати короля Мері, кн. Йорку, кн. Кенту, кн. Глостер, кн. Мері і гр. Агльон.

Король Едвард VIII. неспостережено вийшов тайним входом з Форт Бельведер і самостійно прийшов приватною дорогою королівського парку Віндзор до Рояль Лодж. Народа королівської родини мала дуже драматичний характер і на цій нараді король рішився уступити. Мати короля Мері відіграла без сумніву велику роль в цьому рішенні короля, бо даліше її відданість — як усі запевняють — мало би фатальні наслідки для цілої Англії.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Нині перед год. 10. рано прийшли до Форт Бельведер кн. Йорку, кн. Глостеру і кн. Кенту, де король відбуває з братом далішу нараду.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Міністр внутрішніх справ сер Джон Саймон прибув в год. 10.35 на Давінг Стріт, де відбув нараду з прем. Болдуїном. Опісля в год. 10.50 прибув міністр домініон Мекдональд і теж нараджувався з прем'єром 30 хвилин.

ЗЛАДЖУЮТЬ ДОКУМЕНТ ПРО АБДИКАЦІЮ.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Генеральний прокуратор кн. Корнваліс сер Монктон і сер. Е. Пікок прийшли з Форт Бельведер в год. 11.15 до палати Бекінгем у Лондоні. Незадовго в Давінг Стріт вислали теку з документами. Незабаром після того до помешкання прем'єра прибули Монктон і Пікок. По заяві прем. Болдуїна про абдикацію короля парламент відложив хвилинової наради і ввечері ухвалить спеціальний закон про абдикацію ще нині, який внесе уряд.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Прем. Болдуїн зложив заяву у палаті громад в год. 15.30 пополуночі.

Райтер стверджує, що положення напружене. Сильні поліційні відділи сконцентровано в околиці парламенту на випадок, якби біля палати громад почалися збирати маси народу. Недалеко Давінг Стріт збираються юрби цікавих. У мілі Вестмінстерській дільниці зміщено поліційні відділи. Під час промови прем. Болдуїна у парламенті поліційні відділи будуть подвоєні. Резиденцію кн. Йорку, перед якою стоять теж змінені відділи поліції, відвідали нині численні представники політичного світа.

ЛЬОНДОН, 10. 12. ПАТ. Райтер повідомляє: КОРОЛЬ АБДИКУВАВ. РІШИВСЯ ЗРЕЧИСЯ ПРЕСТОЛУ. НА ПРЕСТИЛ ВСТУПАЄ КН. ЙОРКУ.

Пам'ятаймо, що місяць грудень є місяцем „Прогресу“. Співім з жертвами на „Дар Прогресу“!

В обороні рідної землі.

МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В ЗАЛІШКАХ.

25. листопада ц. р. відбулося заходом ПНК маніфестаційне віче в Залішках під проводом б. сенатора Василя Баранка з рефератом посла д-ра Степана Барана про земельні закони, дотеперішню земельну політику польського уряду на українських землях та про проект закону міністра Понятовського, що грозить виласненням усім українським набувцям, які купили землю від польських колоністів. На внісок представника віча, у якому взяли участь представники громад залішківської судової округи, ухвалено одноголосно відомі резолюції в земельних справах і протест проти проекту мін. Понятовського.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В БОРЩЕВІ.

Заходом ПНК в Борщеві відбулося в понеділок 7. грудня ц. р. в Борщеві велике віче при участі понад 1.000 селян з усіх громад Борщівщини з рефератом посла д-ра Степана Барана про земельні справи.

Віче отворив відповідною промовою дир. Петро Гораль і на його внісок покликано до президії віча о. Деревинка, пароха зі Скали над Збручем і кількох селян. Після реферату пос. д-ра Барана переведено дискусію, у якій промовці домагалися, щоб Українська Парламентарна Репрезентація зробила все можливе в обороні рідної землі. На внісок дир. Горала ухвалено резолюції в земельних справах, протест проти знаного вже у наших селах проекту мін. Понятовського та окремо ще призначення для У.П.Р. за її дотеперішні заходи і працю в обороні рідної землі і прав українського народу. Віче закінчено відспіванням наш. гімну.

Сензаційна ревелюція у політичному світі.

ПРЕМ. БЛЮМ ЗОБОВ'ЯЗАВСЯ ДОСТАВЛЯТИ ЗБРОЮ ЕСПАНСЬКИМ КОМУНІСТАМ.

РИМ, 10. 12. ПАТ. Стефані повідомляє: „Масажеро“ оголосив нині сензаційний документ про зобов'язання французького прем. Блюма доставляти зброю еспанським комуністам. Є лист з 25. липня еспанського амбасадора в Парижі Фернандо де Льюс Ріос до тодішнього глави мадридського уряду Хіраля. Еспанський амбасадор подав у цьому листі подрібно звіт з

нічної наради у прем. Блюма при участі 4 найбільше впливових міністрів. Друга тайна нарада відбулася у мін. Кота. Прем. Ліврен, затривожений тими нарадами, скликав з поспіхом раду міністрів, яка рішила, щоб уряд не піддержував урядово Еспанії, але уповажнила приватних про мисловців продавати червоної Еспанії воєнний матеріал.

„Змова міжнародного жидівства проти націонал-соціалізму“.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА НЕВДОВОЛЕНА ПРОЦЕССОМ ФРАНКФУРТЕРА.

Вчора пополуночі почався перед судом швайцарського кантону Гравбінден процес проти югославського жидів Франкфуртера, що у лютому ц. р. вбив у Давосі провідника швайцарських націонал-соціалістів Густльофа.

Обговорюючи хід процесу „Націоналістичне Корреспонденц“ висловлює невдоволення, що прокуратор зажадав не найвищої кари, лише 15-літньої в'язниці. Такий самий заміт висуває „Берлінер Локаль-Анцайгер“, який крім того атакує психіатра д-ра Егера, що узяв Франкфуртера не зовсім відповідальним. Це — твердить „Локаль-Анцайгер“ — не наукова експертиза, лише провокація Німеччини.

Франкфуртер намагається довести, що він

убив Густльофа самолично, без порозуміння з кимнебудь. Навпаки нім. преса добуває в атентаті змови міжнародного жидівства проти нім. націонал-соціалізму.

ШВАЙЦАРСЬКЕ ВІСНОВИЩЕ.

Швайцарська Телегр. Агенція спростовує заміти преси щодо процедури, застосованої у процесі Франкфуртера. Вона вніслює, що та справа не входить у компетенцію ніякого з двох федеральних судів лише до кантонального суду Гравбіндену, бо на території того кантону лежить Давос. Кожний кантон має власне законодавство.

Агенція спростовує також погослови про оборонця Франкфуртера, д-ра Курті; є це один з найліпших адвокатів Ціріху.

Запобігування на робітників у Франції.

Міністр праці повідомив усі французькі уряди посередництва праці, що з огляду на 40-годинний тиждень праці в копальнях заліза у сідній Франції бракує рук до праці; б до 7.000 безробітних найде там заробіток.

БЮДЖЕТОВА ДИСКУСІЯ.

Нині починається в палаті послів дискусія над бюджетом на 1937. рік. Сподіються, що вона перейде спокійно з огляду на порозуміння між комуністами й урядом.

КОМУНІСТИ РІШИЛИ ДАТИ УРЯДОВІ ПІДТРИМКУ „БЕЗ ЗАСТЕРЕЖЕНЬ“.

Торез заявив, що навіть в еспанській справі вони можуть діяти до порозуміння.

Цей зворот становища франц. комуністів без сумніву подиктований з Москви, яка останніми днями змінила тактику в есп. справі.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМ'ЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

На еспанських фронтах.

Головна квартира нац. військ повідомляє, що 5 дивізія перемогла у протинаступі червоних під Аругою, 7. дивізія веде дрібні бої у Сієррі. Ген. Капо де Льяно заперечує вістки про перемоги наших — на ділі на фронтах був повний за-

стій. Червоні літаки намагалися атакувати етапи нац. військ, але без успіху. Також Алас повідомляє, що під Брунетте (20 км. на захід від Мадриду) нац. війська відбили несподіваний наступ червоних.

З відчитової сали.

Доцент д-р В. Кубійович: Україні в Польщі на основі останнього перепису населення. Відчит у Тві Наук. Викладів ім. П. Могили, 7. XII.

З недавнього перепису населення в Польщі виходило, що у польській державі живе коло 4.300.000 українців. Коли візьмемо під увагу вірогідні дані, дістанемо більш вірогідну цифру 5.850.000 душ. Найважче означити українську етнографічну межу на Поліссі, де з мовного погляду українську територію відділює від білоруської широка смуга мішаних говорів і де під політичним оглядом населення мало свідоме та називає себе „тутешніми“. Як виходило би з останньої російської конскрипції та з двох польських, українсько-білоруська границя хитється і від 1921 до 1936 поважно пересунулась на північ. Навіть у білоруському повіті, що його українські кола здебільша зараховують до білоруської території, найшлося 2.000 осіб, що записали себе як українці.

Коли йде про неукраїнське населення, то перш за все кидається в очі сильне зменшення відсотка жидів, зокрема по селах; а це процес нездорової урбанізації, питомий для жидів Східної Європи. Зате помітно збільшилася на наших землях відсоток польського населення, коштом не лише жидівського, але й українського; ця надлишка переходить у деяких околицях 10 при.

У Галичині помітна сильна урбанізація українців, зате на північно-західних землях відсоток православних по містах маліє.

Які причини тих змін? 1) Природний приріст українського населення у північно-західних землях найбільший в Європі, а Галичині він середній, такий самий, як і польського. У Галичині приріст ненормальний: сильний у бідних гірських повітах, слабкий у багатій Тернопільщині. Вже й наша нація загрожена штучним обмеженням народності, що серед української інтелігенції виступає сильніше, як серед польської. 2) Еміграція зменшилася, все таки чимало українців виїздить за кордон; на їхнє місце напливають поляки, дарма, що на польських землях легше за заробіток (Гдиня, Шаєськ), ніж на наших. 3) Правдоподібно коло 40.000 українців змінило обряд.

Українці мають сильну більшість у двох смугах: північній — волинсько-поліській та південній — карпатській. Зате в середній смузі, від Сяну по Збруч, відсоток українців маліє, зокрема над Збручем. Найбільше зростають поляки в Тернопільщині, де маліє природний приріст і велика впливає найбільше українського елементу.

М-Р СТЕФАН ГРАБЕЦ: Гуцульщина у світі останніх дослідів. Салю семинара польської мови У. Я. К. у Львові, 4. XII.

Відчині, що відбувся заходом Акад. Слов'янського Товариства, прислухувалося досить багато слухачів. Після перших вступних заваг прелєгента можна було сподіватися, що його на світлення проблеми Гуцульщини буде інше, як у усіх, що від якогось часу дуже ревниво цікавлять Гуцульщиною, Поліссям...

Та сталося інакше. П. С. Грабец, реферуєчи дві найновіші польські книжки про Гуцульщину, Вінценца й Осендовського, поза ствердженням, що обидві праці в більшій або меншій мірі вніде-алізовані, нічого суттєвого у них не опрокинув, ані не скорегував. А того, гадаємо, можна вимагати в імя правди від асистента при катедрі слов'янської філології, навіть тоді, коли його вислало "Товариство Приятелів Гуцульщини" до сліджувати гуцульський діалект.

Коли взяти під увагу також зміст тієї частини реферату, в якому м-р С. Грабец ділився зі слухачами своїми власними враженнями, то мусимо ствердити, що ендецько-курієркові „наукові“ погляди на Гуцульщину закорінені теж глибоко й у душах „безпартійних“ науковців. Прелєгент кілька разів звертав у рефераті увагу, що „гуцульське плем'я“ є, мовляв, незвичайно людяне, вороже ставиться до „духу українського“ і вважає себе „тільки гуцулами, верховинцями чи руснаками...“ а ніколи українцями (!).

У дискусії забрав голос м. ін. д-р П. Контин. Його критичні заваги, в дечому також односторонні, були повні іронії під адресою всіх тих, що — згідно з висловом критика — зібравши різні вістки і „дані“ від панів старостів, постерункових та віттів, уважають „святим“ обов'язком написати „наукову“ працю про Гуцульщину. На його думку апоміж тих багатьох-багатьох казок, що вже існують про Гуцульщину, найкращою буде казка — правда. Та покищо навіть польська наука не має відваги сказати собі правди в очі. Д-р Контин вважає, що це явище дуже шкідливе і то у великій мірі для сторони польської.

Усім нашим давнім Передплатникам та всім тим, які дістають це число як показове — пересилаємо у цьому числі чеки на вирівнювання передплати. Просимо тямити ласкаво стару засаду: не досить читати газету — треба ще й за неї заплатити! Просимо признати нам, що від 1-го грудня „Діло“ за ту саму ціну — більше, краще та має багато більші видатки: на папір, друк, редакційний склад, закордонну інформаційну службу! Звідки на все це взяти гроші?!

„Діло“ втримується виключно з передплати — і передплатники „Діла“ мусять тямити це та своєю точністю у присилці передплати мусять підтримати свій найстарший щоденник, свого найвірнішого приятеля у всіх радощах і смутках!

Усіх Ш. Адресатів, яким посилаємо показове число „Діла“ — просимо рішитися передплатити наш часопис і вислати залученням чеком бодай одномісячну передплату!

Зі судової салі.

ВІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ У САМБІРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

В середу і четвер до полудня візнавало 38-ох підсудних у самбірському процесі на всіх 45, бо справи швох підсудних жінок вилучили з цього процесу. Всі підсудні заперечили свою вину і відмажили свої слідні візнання кажучи, що до двора в Острів Тулигоровським пішли з цікавості або за намовою інших.

Еміграційні справи.

ВІЗИ ДО УРУГВАЮ.

Справа припинення віз до Уругваю вже виснісена. Візи стануть видавати в хвилиноу настановлення в Польщі етатового консула, бо, згідно з виданим декретом про відкриття на території Уругваю, дозволи на відвід можуть давати лиш етатові консулі, до компетенції котрих належить отверджувати, що той, який отарається за візу, не належить — по думці уругвайського закону — до революційної організації.

Тепер можна дістати візу до Уругваю за згодою міністерства екордонних справ Уругваю на основі індивідуальних заходів за дозволом, роблених своїми, що живуть у тому краю.

Українським священникам не вільно адресувати листів до староства по українськи!

Starostwo powiatowe Żółkiewskie.
Nr. K. 1/29/36.

Żółkiew, dnia 30. listopada 1936 r.
Sprawa korespondowania urzędów stanu cywilnego z władzami państwowymi w języku niepaństwowym.

Do
wszystkich Wielebnych Księży Proboszczów
gr. kat. obrz.

(do rąk własnych)
jako załatwiających sprawy stanu cywilnego w powiecie Żółkiewskim.

Przypominając moje wyjaśnienia, zawarte w okólnym piśmie z dnia 31. VIII. 1934 r. L. A.W.

1/65/34, w sprawie korespondencji Urzędów Stanu cywilnego z Władzami państwowymi w języku niepaństwowym, zwracam uwagę wszystkim Wielebnym Księżom Proboszczom — wobec ciągle zdarzających się wypadków adresowania kopert do Urzędów i Sądów w sprawach metrykalnych w języku niepaństwowym. — że kopertę wraz z adresem uważa się za część korespondencji z Urzędami Państwowymi i wobec tego adres winien być sporządzony w języku państwowym jakim, według art. 1. ustawy z dnia 31. VII. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 724) jest język polski.
Starosta powiatowy: (Jan Emeryk).

28-ий раз зірвали переговори.

ЧИ ДІДЕ ДО КОНФЛІКТУ МІЖ ЯПОНІЄЮ І КИТАЄМ?

ТОКІО, 10. 12. ПАТ. Міністерство закордонних справ оголосило комунікат у справі переговорів з Нанкінгом, які вже зірвано з черги 28-ий раз та засовує становище Японії після зірвання переговорів. Комунікат підкреслює, що Японія вповні піддержує свої домагання у справі щодо китайсько-японської співпраці у справі поборо-вання комунізму та признання Нанкінгом спеці-

ального режиму для Північного Китаю. Японія підожде на відповідний момент, щоб знову вести переговори. А покищо видасть розпорядження про охорону життя і майна японців у Китаї. Вкінці комунікат підкреслює, що китайсько-японський конфлікт вважає внутрішньою справою Китаю, яка не торкається Японії.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки: про загальні збори, концерти, відчини, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Абітурієнти Української Гімназії в Перемишлі на своїм 25-літнім зїзді, що відбувся 8. грудня ц. р. в Перемишлі, упросили Вп. Директора Гімназій Степана Шаха, щоб прийняв на себе організацію відсвяткування 50-ліття оснування Української Гімназії в Перемишлі, яке припадає вже в 1937 р.

— Реферат на тему „Чуда Будня“ виголосить Д-р Маркіян Дзерович в суботу 12. грудня 1936 р. в год. 19. в домі Марійського Товариства Пань, Львів, вул. Руська ч. 10. Вступ за добровільними датками на цілі Харитативної Секції Марійської Дружини Студенток. 3236

— Українські пісні в радіо. Польська радіостанція надасть в п'ятницю, 11. ц. м. в год. 15.35 — 15.55 українські пісні у виконанні хору школи ім. Шашкевича у Львові.

— Стрий і околиця, позір! Вистава „Наталки Полтавки“ з виконавцями львівської прем'єри, яку були відкликали на початку ц. м. з огляду на смерть бл. п. Я. Кривіцького, відбується в Стрию у вівторок 15-го ц. м. в салі Нар. Дому.

— Загальні збори т-ва „Будучність“ у Львові відбудуться в неділю, 13. ц. м. в жовтій салі Народного Дому. Початок пів до 7. веч.

— Львівська філія Т-ва Прихильників Астрономії повідомляє, що в суботу, 12. ц. м., в год. 18. вечором в салі Геологічного Інституту львівського університету при вул. Длугоша 8. відбудеться дискусійне зібрання, на якому д-р Іван Мергенталер, ст. асистент обсерваторії астрономії виголосить відчит п. з. „Рембрант і зорі“ зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— В Українським Науковим Інституті в Берліні відбудеться в п'ятницю, 11. ц. м. виклад доц. д-ра Б. Крупницького на тему: Неопублікована кореспонденція гетьмана Пилипа Орлика у стокгольмському державному архіві.

— З українського видавничого руху. Довідуємося, що наслідком непорозумінь і розходжень між членами редакції тижневика „Голос Нації“ пп. Ж. Процишином і Бойдунником видавництво „Г. Н.“ на якийсь час припинило свою появу. — Черновецький тижневик „Самостійність“, що буцимо перестав був виходити через заборону румунської влади, виходить правильно далі.

— Вияснення. У зв'язку зі звітом з реферату п. І. Юрієва про „Зимовий похід“ („Діло“, ч. 276) референт просить нас зазначити, що прізвище Галкина, згаданого в цьому рефераті, не має нічого спільного з особою генерал-полков-

ника Олексі Галкина, б. військового міністра УНР і для української справи дуже заслуженого.

— Нові людські доми і костели у Сх. Галичині. Часопис „Всхид“ приносить цілу низку вісток про дальшу колонізаторську акцію у Сх. Галичині при допомозі людських домів, костелів і каплиць. Дуже успішну акцію повела будівельні комітети у зборівському повіті, де вже кінчено і віддано до житку чотири людські доми у Волчківцях, Млинівцях, Присівцях і Білокерниці, а витягнуто мури і покрито дахом людські доми в Товстолугах і Гукалівцях. Окремі будують костели в Реневі, Ярчичах, Ябчині, Кудинівцях, Конопниці, Чистопалах, Серетці і Ратичах. В останньому часі поминають людські доми в Старих Бродях бродського повіту, в осаді Янівці пов. Борщів, в Коринівці пов. Тереховля, в Лагодові пов. Перемишляна та у Скоморохах і Маріївці тернопільського повіту.

— Оплата за інженірські іспити. Міністерство освіти встановило іспитову таксу при осннанні титулу інженіра у висоті 100 зол., а на державний скарб окремо 50 зол. У випадках, що заслугують на увагу, виділова рада може ті оплати обнизити або зовсім від них звільнити.

— Протест польських адвокатів. У зв'язку з останніми зборами львівської адвокатської палати кільканацять адвокатів поляків, незволених вибором лише кількох поляків до адвокатської ради у Львові, вислало до адвокатської ради письмо з протестом проти дотеперішньої практики з поділом мандатів і згодою сили своє виступлення. Для пояснення саід додати, що адвокати поляки домагалися від дотеперішньої ради адвокатської палати, в якій мають більшість адвокати жиди, половини мандатів для поляків. Однак стрівалися з відмовою.

— Помер волинський віцеговода. До Варшави приїхав у службових справах виленський віцеговода (б. тернопільський воевода) Гитовт-Дзевалтовський. Після поладження справ у міністерстві внутрішніх справ, віцеговода подався до локало Фонду Пріци і підчас конференції з директором Ф. П. помер на удар серця.

УКРАЇНЦІ! КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ШО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

— Фальсифікати 50 золотівок. В останніх днях появилася фальсифікат 50-золотівок з датом 1. вересня 1929. р. тип III., виконаний вдатно на звичайнім, м'ягкім, сіткованім папері. Папір правдивих банкнотів є штивний і рисований. Волинський знак з рисунком короля Баторія, числом „50“ і скороченням „зл.“ є слабший ніж на оригіналі, але підроблений дуже добре. Всі рисунки на папері підроблені дуже добре. Всі рисунки на папері підроблені дуже добре. Всі рисунки на папері підроблені дуже добре. Зате менше гостро відбиті орнаменти на селадінових памках обох боків. Усі ці

З друкарні Вид. Спідки "Ніло". Львів. Рік 1900.